

SZTEhírek > Hírchívum > 2020. November

Lovagkereszt kitüntetést kapott dr. Tiszlavicz László professzor, az SZTE Patológiai Intézet igazgatója

2020. november 13.

Pörgök ezerrel – mondja lazán dr. Tiszlavicz László, a Szegedi Tudományegyetem Szent-Györgyi Albert Klinikai Központ Patológiai Intézetének igazgatója, aki idén a Magyar Érdemrend Lovagkereszt Polgári Tagozat kitüntetésben részesült.

Cikk nyomtatás

Link küldés

Tetszik 0

Tweet

- A Magyar Érdemrend Lovagkereszt Polgári Tagozat kitüntetésben részesült idén, melyhez természetesen mi is gratulálunk! A rangos elismerés kétségkívül a közel négy évtizedes egészségügyben eltöltött színvonalas munkát, a szegedi patológia területén végzett fáradozásait is díjazza. A magyar orvostársadalom közel 1 százaléka patológus, annak idején miért esett erre a nem annyira közismert és közkedvelt területre a választása?

- Nagyon megtisztelő számomra ez az állami elismerés, nagyon köszönöm! Meglepett, nagyon örültem neki. Pályafutásom egyik legnagyobb, ha nem a legnagyobb kitüntetésének tartom. A patológiához nem vezetett egyenes út, ugyanis miután Miskolcon leérettségiztem, 1974-ben nem vettek fel azonnal az orvosi egyetemre. A Kraszkó Pál professzor által igazgatott edelényi tüdőkórházba kerültem, ahol három évig dolgoztam műtősiúként. Ezt követően csak 1977-ben nyertem felvételt a szegedi egyetemre, ahol három évvel később egy KISZ fegyelmi miatt nem vehettem részt tudományos dáköri munkában. Eredetileg tüdőgyógyász szerettem volna lenni, mégis 1980-ban a Kórbonctani Intézetbe jelentkeztem diákkörösnek, és ott egy megnyert Krompecher Ödön pályázat után, nagy örömmel az akkori intézetvezető, dr. Ormos Jenő professzor állást ajánlott. Azóta, 37 éve folyamatosan, vagyis 1983. október 1-je óta az intézetben dolgozom. Ez idő alatt a ranglétra minden fokát bejárhattam: voltam egyetemi gyakornok, tanársegéd, adjunktus, docens, 2015 óta vagyok professzor, és egy éve pedig tanszékvezető egyetemi tanár.

- A közvélekedés szerint nem jó jel, ha egy patológussal kerülünk kapcsolatba, ugyanis a boncolások miatt a patológiát sokan elsősorban a test halálával és a gyász fájdalmával hozzák összefüggésbe. Míg ezzel szemben a molekuláris patológiai vizsgálatok precíz diagnosztikája segíti a daganatos

betegek célzott terápiáját, ezáltal pedig a minél hosszabb életre, vagy a teljes gyógyulásra adhat esélyt. Mit kínál a modern patológia tudománya a betegellátás területén?

- Az elmúlt évtizedekben robbanásszerű fejlődésen ment keresztül a patológia tudománya. A pályám elején még csak a klasszikus leíró patológia létezett, azonban az 1990-es évek elején, a szövettani és citológiai minták immunhisztokémiai vizsgálati lehetőségei, a 2000-es évek után pedig a daganatok, és egyéb kórokok molekuláris diagnosztikája, és annak határterületei meghódították a szakmánkat. Ennek köszönhetően ma már a kórszövettani leleteink olyan kiegészítő vizsgálatok részeredményeit tartalmazzák, amely alapján a betegeket molekuláris szintű támadásponttal tudjuk gyógyítani, illetve az onkológusok számára olyan információkat tudunk adni, melynek segítségével megtervezhető az egyénre szabott kezelés. Emellett mikrobiológiai elemzéseket is végzünk, amely során a vírusokat vagy baktériumokat DNS-szinten tudjuk PCR-technikával diagnosztizálni.

- A Semmelweis Egyetemet követően a Szegedi Tudományegyetemen dolgozik a legtöbb magasan képzett patológus oktató. Mindezt a Patológiai Intézet szerteágazó feladatai és tudományos kutatásai hogyan igazolják?

- Intézetünknek – mint minden egyetemi patológiai intézetnek – hármas feladatot kell ellátnia, egyszerre kell kiválóan megfelelnie az oktatás, a betegellátás és a kutatás területén. Egyrészt a III. évfolyamos orvostanhallgatók, fogorvostan hallgatók, valamint a rezidensek és szakorvos jelöltek képzését végezzük, másrészt nagyon fontos feladatunk – mint az előzőekben hangsúlyoztam - a citológiai és szövettani diagnosztika. Nagy Bence adjunktus irányításával működik intézetünkben egy nagyon komoly (aspirációs) citológiai ambulancia, ahol a képalkotó diagnosztika segítségével célzottan történik a mintavétel, és egy napon belül tudunk diagnózissal szolgálni. Ez a labor végzi a nőgyógyászati és egyéb citológiai anyagok feldolgozását is. A rutin kórszövettani labor mellett, szintén magas színvonalon működik az immunhisztokémiai laborunk, ahol több immunfestő automatával dolgozunk, és gyakorlatilag 2-3 napon belül tudunk immunhisztokémiai vizsgálatokon megerősített diagnózist adni. Ilyen például a különböző gyomorbetegségek hátterében lévő *Helicobacter pylori* baktérium kimutatása. Ez a gyorsaság országosan is nagyon jónak mondható. A molekuláris biológiai laborunkban pedig többek között mutációanalízist végzünk, gyakorlatilag a sejtekből DNS-t vonunk ki, és a különböző genomikus DNS szintű eltéréseket vizsgáljuk. Terveink között szerepel egy új generációs szekvenáló (NSG) berendezés beszerzése, ennek köszönhetően majd több száz gént tudnánk majd vizsgálni intézetünkben. A harmadik nagyon fontos pillér pedig a kutatás. Ormos professzor idejében állatkísérletes vesekutatások, valamint elektronmikroszkópos vizsgálatok folytak az intézetben. Engem már akkoriban is a tápcsatorna és a tüdő betegségek patológiája érdekelt, illetve a hasnyálmirigy és a máj patológiai vizsgálatával foglalkoztam. Később pedig, 1997-ben a multiplex tumorok patológiájából kandidáltam. Az intézetben Iványi Béla professzor vezetésével elindított vese és urológiai patológiai munkacsoportot is kiemelném, melyben dr. Kuthi Levente mellett a molekuláris laborunkat létrehozó Sükösd Farkast dr. végzik a munka oroszán részét. A modern diagnosztikákat alkalmazó emlő-team pedig Vörös András adjunktus vezetésével működik. A neuropatológiai munka Hortobágyi Tibor professzor vezetésével folytatódik.

- Jelenleg milyen kutatási témával foglalkozik?

- Több témán dolgozom, azonban most leginkább a mitokondriumok szerepe foglalkoztat, a sejtek energiaellátását biztosító sejt szervecskék, amik az ATP termeléséről ismertek. Ha a sejt mitokondriumi károsodnak, akkor daganat alakulhat ki a szervezetben. Ez a károsodás különféle civilizációs betegségek, mint például az érelmeszesedés, a diabétesz, vagy a magas vérnyomás miatt is létrejöhet. A múlt században Otto Warburg és Szent-Györgyi Albert is kutatta a mitokondriumok szerepét a daganatokban. A jelenlegi COVID-19 világjárványban is azt látjuk, hogy a koronavírus éppen ezeket a mitokondriumokat támadja. Ezért fordul elő, hogy elsősorban azok betegek meg súlyosan, akiknek eleve károsodott ez a sejt szervecske, vagyis az idősek, az érelmeszesedésben szenvedők, a cukorbetegség vagy a rákos betegek. Azt gondolom, hogy ha a mitokondriumok működését helyre tudnánk hozni, valamilyen módon regenerálni tudnánk azokat, akkor jelentős mértékben befolyásolhatnánk számos betegség lefolyását, így a COVID-19 fertőzést is.

- Magyarországon jelenleg a második vezető halálok a különféle daganatos megbetegedés. Éves szinten hány szövetanyagot vizsgálnak meg a régiós ellátásért felelős intézetben?

- Az éves kórszövetani anyagszámunk több mint 20 ezer, azonban ez csak az esetszámot jelenti. Egy esethez ugyanis több metszet is készülhet, ha egy daganatos betegből például kioperálnak egy gyomor részt, abból akár 20 metszet is készíthető. Tehát a metszetszámok vizsgálata szerint ez a szám jóval meghaladja évente a 100 ezret. Ez nagyon jelentős szám: gyakorlatilag azt jelenti, hogy az ország egyik legnagyobb patológiai intézete vagyunk. Ha egy betegnek volt korábban szövetani vizsgálata, az a mi régiós szintű archívumunkban megtalálható, vagy beszerezhető. Így össze tudjuk hasonlítani a beteg régebbi és a mostani metszeteit. Ennek a gyakorlati hasznára kiváló példa egy elhunyt esetünk, akinek 36 évvel ezelőtt operált mell daganat eredeti metszeteit össze tudtuk hasonlítani a kiújult, sok áttétet adó, boncoláskor talált metszeteivel. Bizonyítani tudtuk, hogy a közel négy évtizeddel ezelőtti daganatból származtak a késői áttétek. Ez a lehetőség tudományosan is komoly segítséget jelent számunkra. Az SZTE mellett az Debreceni Egyetem, valamint a Szegedi Biológiai Kutatóközpont együttműködésével létrejövő tumorbankban fogjuk megőrizni a betegeink eddigi összes műtéti, paraffinblokkba ágyazott anyagát.

- Ez jelenleg mekkora leletanyagot jelent, és hogyan értékelhető mindez tudományos jelentősége?

- Későbbi tudományos vizsgálatok, felfedezések alapját is képezheti az itt összegyűjtött hatalmas minta anyag. A Patológiai Intézet a törvény által előírt 30 év helyett egészen az 1921-es, vagyis közel 100 éves alapítása óta őrzi ezeket a paraffinos blokkokat. Ennyi idő alatt több millió darabot sikerült archiválnunk! Mindez számos tudományos vizsgálatra ad lehetőséget. Ennek gyakorlati hasznát és jelentőségét a tudománytörténetből vett példával szeretném szemléltetni. A nyirokrendszer rosszindulatú daganatos betegségét, a Hodgkin-kór jellemzőit 1832-ben írta le Sir Thomas Hodgkin brit patológus, akiről aztán később elnevezték ezt a tumorfajtát. Később, amikor már jóval többet tudtak erről a betegségről, megvizsgálták az archiváltan rendelkezésre álló paraffin blokkokat, és több esetben ki tudták mutatni az Epstein-Barr vírus jelenlétét. A kutatók tehát száz évre visszamenőleg igazolták a vírus jelenlétét a Hodgkin-

- Az emberi testet, annak részletgazdag összetettségét egy patológusnál jobban senki nem ismeri. Az ön számára testünk melyik tulajdonsága, képessége a leginkább csodálatra méltó?

- Nem emelnék ki egy részletet sem, az emberi test egésze csodálatos. A Teremtő azonban úgy komponálta meg, hogy ne csak magát a testet nézzük, hanem a test, a lélek és a szellem egységét. Ha ez a harmónia valamilyen okból megbomlik, akkor jelentkezhetnek a különféle betegségek. Szophoklész Antigonéjából vett idézet szerint: „Sok van, mi csodálatos, de az embernél nincs semmi csodálatosabb.” Ez egy olyan nagy titok, ami már az orvostudományon túllépve filozófiai magasságokba emel. Az én komplex látásmódom azért is speciális, mert 1985 óta a közvetlen betegellátásban is részt veszek, azóta Makón városi ügyeletesként, ritkábban helyettesítő háziorvosként dolgozom. Amikor egy beteget vizsgálok, lelki szemem előtt már ott van az egész betegség. Egy patológus szeme jóval többet lát, mivel a mikroszkópos vizsgálatok jóvoltából a sok kis részlet tanulmányozása és ismerete segít a teljes diagnózis kialakításában. Persze mindez csak nagyon sok metszet vizsgálata után lehetséges. Gyakorló patológus és klinikus is vagyok egyszemélyben, és a kettő segíti egymást. A háziorvosi ügyeletben gyakran kell gyorsan dönteni, ezt a gyakorlatot pedig a patológia területén tudom kamatoztatni, ugyanakkor egy patológus jóval gazdagabb diagnosztikus palettával rendelkezik, ezt háziorvosként remekül hasznosítom. Mindkettő a beteget szolgálja. Most is egész éjszaka ügyeltem Makón, utána jöttem reggel a szegedi Patológiai Intézetbe dolgozni.

- Hogyan lehet ezt fizikailag és szellemileg bírni?

- Nem egyforma az emberek munkabírása, én alapvetően mindig ezerrel pörgök. Nagy a munkabírásom, kevés alvással is beérem. És a mindennapokhoz még négy gyermekem ad plusz örömet és energiát. Mindannyian az orvosi vagy a tudományos pályát választották, két lányom itt dolgozik orvosként a Gyermekgyógyászati, illetve a Szülészeti és Nőgyógyászati Klinikán, egyik fiam az SZBK-ban PhD-hallgató, a másik fiam pedig Székesfehérváron praktizál. Ezenkívül nagyon szerteágazó az érdeklődési köröm. Óriási öröm volt számomra például, amikor pár évvel ezelőtt a Szépművészeti Múzeumból felkértek, hogy vizsgáljam meg néhány ókori egyiptomi múmia szövetanyagát. Vagy amikor a győri városkapu építésénél találtak egy több száz éves koponyát, benne pedig valami félöklömnyi furcsaságot. CT-vel és MR felvételen megnéztük, majd a mintavételt követően bizonyítani tudtuk, hogy a közel 800-900 éves, római kori koponyában megmaradt agyszövet darabot találtuk meg.

- A Patológiai Intézet 2002 óta működik a jelenlegi, impozáns Állomás utcai épületben, amelynek modern kubatúrája, illetve a XXI. századi elvárásoknak is megfelelő technológiai felszereltsége és gazdag eszközparkja az ország élvonalába emeli az SZTE-hez tartozó intézményt.

- Valóban, ha valaki ide csak úgy betévedne, eszébe sem jutna, hogy ez egy régi értelemben vett Kórbonctani Intézet. Modern, tiszta és szellős, majdhogynem vidám a hangulata. Persze természetesen a mi intézetünkben is végeznek kórboncolásokat, de ezek a munkánk elenyésző részét képezik. Egyrészt az egyetem klinikái számára jelentenek minőségbiztosítást és minőségellenőrzést, ugyanakkor az

orvostanhallgatók és a rezidensek, illetve szakorvos jelöltek képzését szolgálja. Nagy tervünk, hogy

kitüntetett alkalmakkor, például az egészségügyi világnapokon, illetve Szeged jeles napjaihoz kapcsolódóan látványos díszkivilágítást kaphasson az épület. Ehhez már a szükséges engedélyeket megkaptuk, és a Bartók Béla Művészeti Kar dékánja, dr. Nátyi Róbert pedig segíti a művészi hatású formavilág kialakítását. Gyönyörű lenne, akár Szegedről, de Újszegedről, a lebombázott híd lábánál is csodálatos látványt nyújtana. Akár Szeged egyik turisztikai nevezetessége is lehetne. A kampányokhoz is köthető, egészséges életmódra nevelés és prevenció jegyében kelt ötlet már sokak tetszését elnyerte. Szeretnénk azonban még olyan támogatókat is az ügy mellé állítani, akik a város érdekeit is szem előtt tartva látnak benne fantáziát, és anyagilag is tudnák segíteni a nemes kezdeményezést.

SZTEinfo Lévy Gizella

Fotók: Bobkó Anna

Cikk nyomtatás

Link küldés

Tetszik 0

Tweet

Kövess minket!

SZTE *magazin*

1956. október 20.: „a MEFESZ szikrát adott a forradalmi eseményeknek”

(/egyetemtortenet/1956-oktober-20-mefesz?objectParentFolderId=19413)

2020. október 20.

„A szövetség célja az, hogy az egyetemről és főiskolákról kikerülő

ifjúság, ne közönyös tömeg, vagy megfélemlített réteg legyen, hanem a népért, a hazáért, a boldogabb jövőért harcoló bátor, lelkes sereg” –

SZTE *televízió*

Az emlékezés titkát kutatják az SZTE szakemberei (/sztehirek/2019-

augusztus/emlekezés-titkat?objectParentFolderId=19426)

2019. augusztus 07.

Berényi Antal, az SZTE Általános Orvostudományi Kar Élettani Intézet

adjunktusa és kutatócsoportja azonosította azt az agyterületet, amely azoknak a ritmusoknak a keletkezéséért felelős, amelyek alvás közben a